

ที่ ศธ ๐๕๒๓.๒๙/ ๖๕๗

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

๖๓ หมู่ ๔ ตำบลหนองหาร

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

๕๐๒๙๐

๖๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ตอบรับการนำเสนอผลงานวิจัย

เรียน นางสาวกัญญารัตน์ เตือนหงาย

ตามที่ท่านได้ส่งผลงานวิจัย เพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการ และประกวดนวัตกรรมบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ “เกิดพระเกียรติวันแม่แห่งชาติ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้ สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน : กรณีศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์” (C๐๐๐๒๖๕) ในรูปแบบโปสเตอร์ ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความของท่านแล้ว จึงแจ้งให้ท่านทราบว่าผลงานของท่านมีความเหมาะสมสำหรับการนำเสนอในการประชุมวิชาการฯ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติดิเอ็มเพรส โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

ทั้งนี้ทางคณะกรรมการฝ่ายวิชาการฯ จะแจ้งคำแนะนำและข้อแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความวิจัยของท่าน เพื่อให้ท่านได้แก้ไขก่อนตีพิมพ์ในผลงานวิจัยในรายงานการประชุม (Conference Proceedings) ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร อมรเลิศพิศาล)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายยุทธศาสตร์และวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย

งานยุทธศาสตร์และวิจัย

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๘๗ ๕๕๒๗

E-mail: GCIC.MJU@gmail.com

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้

สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน : กรณีศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

Factor Affecting on Parental Behavior of Promote Vegetable and Fruit Consumption
for Pre-school: A Case Study of Muang District, Phetchabun Province.

กัญญารัตน์ เดือนหงาย¹ และ อีรารัตน์ คงทน^{2*}

Duenngai, K.¹ and Kongton, T.^{2*}

¹ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 83 หมู่ 11 ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

¹ Faculty Of Science and Tecnology Phechabun Rajabhat University 83 Moo.11, Saraburi-Lom Sak Road, Tambon Sadiang,
Amphur Muang, Phetchabun, 67000

² โรงเรียนบัวเขตวิทยา เลขที่ 457 หมู่ 4 บ้านหมื่นสังข์ ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ 32230

² Buachedwithaya School 457 Moo.4, Ban Muen Sang, Tambon Buached, Amphur Muang, Surin, 32230

*Corresponding author: nong_gwang@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน : กรณีศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 323 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้การทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความเกี่ยวข้องกับเด็กมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ปัจจัยด้านอาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ไม่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัย, ผักและผลไม้, เด็กก่อนวัยเรียน

Abstract

This research is a quantitative research. The objective is to study factor affecting on parental behavior of promote vegetable and fruit consumption for pre-school : a case study of Muang district, Phetchabun province. The sample of this study are 323 parents of pre-school childs at Muang district, Phetchabun province. Data was collected by using questionnaire. The research data were analyzed using descriptive statistics.

frequency, percentage, mean and standard deviation. And analysis of the relationship between independent variables and variables by using Chi-square test. The results of the research showed that factors related to child have a affecting on parental behavior of promote vegetable and fruit consumption for pre-school. Statistically significant at the 0.05 level. But the factors occupation, education, average income, knowledge of vegetable and fruit and attitude about vegetable and fruit consumption do not result on parental behavior of promote vegetable and fruit consumption for pre-school. Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: factor, vegetable and fruit, pre-school

บทนำ

สถานการณ์การบริโภคผักและผลไม้ของเด็กไทย จากข้อมูลการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551 – 2552 (สุขภาพเด็ก) พบว่า เด็กอายุ 2-5 ปี บริโภคผักและผลไม้โดยเฉลี่ยวันละ 1.6 ส่วน โดยบริโภคผักเฉลี่ยวันละ 0.5 ส่วน และบริโภคผลไม้เฉลี่ยวันละ 1.1 ส่วนต่อวัน ซึ่งต่ำกว่าข้อแนะนำมาตรฐานที่แนะนำ ปริมาณการบริโภคผักและผลไม้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 1-5 ปี ในปริมาณผักเท่ากับ 3 ส่วนต่อวัน และปริมาณผลไม้ 3 ส่วนต่อวัน สาเหตุที่เด็กไม่ยอมรับประทานผักและผลไม้เกิดจาก เด็กมีประสบการณ์ไม่ดีเกี่ยวกับผักและผลไม้ โดยถูกบังคับให้รับประทานทั้งที่ยังไม่พร้อม เด็กไม่ชอบผักที่ตอแข็งๆ หรือผักที่มีกากใยมาก ไม่ชอบผักที่มีกลิ่นฉุน และมีรสชาติขม รวมถึงไม่มีตัวอย่างของคนในครอบครัวที่จะรับประทานผักและผลไม้ให้เด็กดู จึงส่งผลให้เด็กไม่รับประทานผักและผลไม้ (ชญาภัทร สุทธิมิตร, 2549) เด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจอย่างรวดเร็ว สามารถเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ได้ง่าย เด็กวัยนี้จำเป็นต้องได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ตามหลักโภชนาการในสัดส่วนที่เพียงพอ ได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต เกลือแร่ วิตามินและไขมัน วิตามินที่เด็กจะได้รับส่วนใหญ่พบได้ในผักและผลไม้ ซึ่งมีความสำคัญต่อสุขภาพของเด็ก เนื่องจากผักและผลไม้จะให้วิตามินซี เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเซลล์เยื่อต่างๆ ทั่วร่างกาย รวมถึงให้วิตามินเอ ทำให้เซลล์ประสาทตาทำงานได้อย่างเต็มที่ ส่งผลโดยตรงและอ้อมในการพัฒนาสมอง นอกจากนี้ยังมีวิตามินและเกลือแร่ประเภทต่างๆ ที่ช่วยในการเปลี่ยนน้ำตาลกลูโคสให้เป็นพลังงาน หากขาดจะทำให้เซลล์สมองมีทำงานลดลง ส่งผลต่อการเรียนรู้ซ้ำ รวมถึงการเจริญเติบโตของเด็ก จะหยุดชะงักลง (ชินุทัย กาญจนะจิตรา และคณะ, 2551) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้น จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ดูแล เช่น พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง พฤติกรรมของผู้ปกครองมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนเป็นอย่างมาก หากผู้ปกครองมีพฤติกรรมที่ดี พฤติกรรมของเด็กย่อมดีตามไปด้วย ในทางกลับกันหากเด็กได้สัมผัสกับพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้ปกครองย่อมทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่ดีนั่นเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่กำลังศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 323 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับเด็ก อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง

2) ความรู้เกี่ยวกับผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เป็นคำถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน การวิเคราะห์คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ความรู้ระดับสูง ความรู้ระดับปานกลาง และความรู้ระดับต่ำ

3) ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วัดเป็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การวิเคราะห์คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ทักษะระดับดี ทักษะระดับปานกลาง และทักษะระดับปรับปรุงแก้ไข

4) พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วัดเป็น เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคย การวิเคราะห์คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง และข้อมูลพฤติกรรมการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ใช้สถิติพรรณนา โดยใช้การแจกแจงความถี่เป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวัดระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้การทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเป็นมารดา 190 คน (ร้อยละ 58.80) ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างประจำ 91 คน (ร้อยละ 28.2) ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี 133 คน (ร้อยละ 41.20) รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองส่วนใหญ่ 5,001 – 10,000 บาท 84 คน (ร้อยละ 26.00) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 218 คน (ร้อยละ 67.60) และส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ในระดับปรับปรุงแก้ไข 244 คน (ร้อยละ 75.5) และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้ในระดับน้อย 180 คน (ร้อยละ 55.70)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความเกี่ยวข้องกับเด็กมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ปัจจัยด้านอาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ไม่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน

ปัจจัย	ระดับพฤติกรรม			Sig.(2-tailed)
	มาก (n = 323)	ปานกลาง (n = 323)	น้อย (n = 323)	
1. ความเกี่ยวข้องกับเด็ก	0	143	180	0.017
2. อาชีพ	0	143	180	0.161
3. ระดับการศึกษา	0	143	180	0.073
4. รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง	0	143	180	0.081

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับพฤติกรรม			Sig.(2-tailed)
	มาก (n = 323)	ปานกลาง (n = 323)	น้อย (n = 323)	
5. ความรู้เกี่ยวกับผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	0	144	179	0.290
6. ทศนคติเกี่ยวกับผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	0	144	179	0.331

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 323 คน มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ข้อที่ 1 ความเกี่ยวข้องกับเด็ก เมื่อทดสอบสถิติพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.017) ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ สภาวรัตน์ เทพรักษ์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขต สาธารณสุขที่ 4 และ 5 พบว่า อิทธิพลของผู้เลี้ยงดูที่เป็นพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีผลต่อภาวะ โภชนาการของเด็กโดย ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้สามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ในการจัดโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมของ ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนต่อไป เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ และสามารถส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้เด็กได้รับสารอาหารครบหมู่ มีการพัฒนาทางด้านสมอง และร่างกายที่สมบูรณ์

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประจำปีงบประมาณ 2559

เอกสารอ้างอิง

- กิงกาญจน์ เฮียดสี. (2548). ประสิทธิภาพของการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้ในเด็กอนุบาลโดยใช้ประสบการณ์เกี่ยวกับอาหาร. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกโภชนาการ. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- กนิษฐา ประเสริฐพงษ์. (2546). ผลการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่มีต่อพฤติกรรมการรับประทานผักสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนพื้งศรีรัตน์ จังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2544). คู่มือธงโภชนาการ กินพอดี สุขีทั่วไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ชญาภัทร สุทธิมิตร. (2549). อาหารผักสำหรับเด็ก (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชินฤทัย กาญจนะจิตรา และคณะ. (2551). สุขภาพคนไทย 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

- ธัญลักษณ์ สุวรรณโณ และ อุทัย ธารมรรค. (2551). ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาล จังหวัดราชบุรี. วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 22, 30 – 44.
- บุญชอบ เกษโกวิท. (2552). บทเรียนความสำเร็จ การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้ของเด็กในศูนย์เด็กเล็กพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์อนามัยที่ 2 สระบุรี.
- พรทิรา คงคุณ. (2544). พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่อุดมด้วยวิตามินเอของเด็กอายุ 1-3 ปี ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีและไม่มีโครงการควบคุมและป้องกันภาวะทุพโภชนาการแบบผสมผสาน อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- รัชณี คงคาอุยฉาย และ ธิญะ เจริญศิริ. (2551). โภชนาการกับผลไม้ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี ในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2551). เมนูหนูรักผัก. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บริษัท รักลูกกรุ๊ป จำกัด.
- สุเมณี พิจิตรศิริ. (2540). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กอายุ 0-5 ปี ของผู้สูงอายุ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สมสมร ศรีศรีวิชัย. (2542). การปรับพฤติกรรมการรับประทานผักของเด็กปฐมวัย ด้วยเทคนิคการใช้เบียร์รอกเกอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2552). รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทย โดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551 – 2 สุขภาพเด็ก. นนทบุรี: บริษัทเดอะกราฟิโกซิสเต็มส์ จำกัด.